

11. søndag i treenighetstiden

Prekentekest: Mark 2,23–28 Jesus og sabbaten

LESETEKSTER

2 Mos 20,1–17

Ved Sinai sluttet Gud pakt med dem som forlot Egypt påskenenatten. Der ble de til Israel, et fritt folk med egen «grunnlov». Merk at budene gis på nådens grunn: «Jeg er Herren din Gud, som førte deg ut av Egypt, ut av slavehuset», 20,2. Budene gir oppskriften på det gode liv.

Gal 5,1–6

Guds lov var god, men den krevde uten å gi. I Kristus er loven oppfylt, og ved troen på hans offer er vi gitt tilgivelse, gjenfødelse og nytt liv. Evangeliet krever ikke, det gir alt det loven forlanger. Men friheten er bare i Kristus. Straks vi vender tilbake til livet under loven, er friheten tapt.

Disiplene plukker aks på sabbaten

Ifølge Moseloven var sabbaten gitt til hvile, ikke til arbeid, 2 Mos 20,8–11; 5 Mos 5,12–15. I sin iver etter å skape et vern for loven la fariseerne til en lang rekke bestemmelser om det som ikke var tillatt på sabbaten, blant annet å høste og treske. Disiplenes aksplukking er et brudd på disse reglene. Fariseerne er i angrepsposisjon etter det som er fortalt tidligere i dette kapitlet.

Jesu svar

Jesus svarer med å minne dem om en hendelse fra Davids liv da han var forfulgt av Saul. Øverstepresten het Ahimelek ifølge 1 Sam 21,1 og var far til Abjatar som Jesus nevner. Husker Markus feil eller er det en «romslig» tidsangivelse? Davids menn var sultne, og han trengte noe å gi dem. Presten hadde bare skuebrød som kun prestene hadde lov å spise. Likevel lot han David få brødene.

Svaret er ikke en direkte parallell til den situasjonen disiplene er i, men når David kunne få skuebrød selv om han ikke var prest, hvor mye mer kan ikke da disiplene spise korn fra akset på en sabbat? De er jo i følge med Davids Sønn, Messias. Med en tungtveiende tilføyelse slår Jesus fast: «Sabbaten ble til for mennesket, ikke mennesket for sabbaten.» Fariseerne har satt Guds bud på hodet. Budet var gitt for å beskytte og hjelpe mennesket, ikke for å hindre Guds omsorg for de sultne.

Menneskesønnen er herre over sabbaten

Avslutningen av svaret markerer Jesu myndighet: «Derfor er Menneskesønnen herre også over sabbaten.» Menneskesønnen er han som kommer fra himmelen og trer fram for Den gamle av dage for å motta riket og herredømmet, Dan 7,13–14. Han kjenner Guds vilje og vet hva hensikten med sabbatsbudet er: Ikke å hindre menneskelig livsutfoldelse, men å fremme den.

Sabbatsbudet er ikke fornyet i den nye pakt. Derfor

er søndagen, Jesu oppstandelsesdag, vår helligdag, ikke lørdagen. Og de mange menneskebud som inngjerdet søndagsfeiringen under pietismen, finnes ikke i NT. Søndagen er ikke en forbudsdag, men en gave, slik at mennesker kan hvile og fornyes i møtet med Gud. Luther understreker det i sin forklaring til det tredje budet: «Vi skal frykte og elske Gud så vi gjerne hører Guds ord og lærer det.»

TIL SAMTALE OG REFLEKSJON

- Hvordan kan vi ta vare på helligdagen og den nødvendige hvile i dagens samfunn med alle slags forskjellige vakter og uregelmessige arbeidstider?
- Hvordan kan vi legge til rette for samlingen om Guds ord slik at behovet for hvile og behovet for åndelig påfyll blir ivarettatt?
- En del mennesker er jordtreller og arbeidsnarkomane og tar aldri fri. Hvordan vil dere unngå at det skjer for dere?
- Vi kompletterer så lett Guds bud med menneskelige tilleggsbud. Kjenner dere eksempler på det i deres sammenheng?
- Hvordan ivaretar vi den kristne frihet, så vi verken blir lovtreller eller falske frihetsapostler som bruker friheten til å synde?

DAGENS BØNN

Himmelske Far, vi takker deg fordi du har skapt oss til hvile i samfunnet med deg. Lær oss med Maria å velge den gode del, så vi kan styrkes og fornyes til liv og tjeneste der du har satt oss. Bevar oss fra å bli så travle at vi glemmer det ene nødvendige: å søke deg.

(KH)

12. søndag i treenighetstiden

Prekentekest: Luk 8,1–3 Kvinner som fulgte Jesus

LESETEKSTER

Jes 49,13–16

Jødene i eksil i Babylon klaget over at Gud hadde glemte dem. Profeten har et herlig svar til dem om han som aldri glemmer dem han har gitt sine løfter. Er det umulig at en kvinne kan glemme diebarnet sitt, er det enda mer umulig at Herren kan glemme folket sitt.

2 Kor 9,1–8

Paulus samler inn en kjærlighetsgave til modermenigheten i Jerusalem. Her motiverer han menigheten i Korint til å gi ved å understreke at den som sår sparsomt, skal høste sparsomt, mens den som sår rikelig, skal høste rikelig. La det motivere oss i vår givertjeneste også.

Jesus forkynner Guds rike

Det første Lukas forteller, er at Jesus dro omkring og forkynte det gode budskapet om Guds rike. Det er fort gjort å legge vekten på det vi skal gjøre for Jesus, men viktigst er det han gjør for oss. Ellers blir tjenesten en byrde. Evangeliet forkynner at Jesus rekke oss Guds rike og samfunnet med Gud av nåde som gave. La Jesus få tjene deg med sitt nærvær, sin tilgivelse og oppreisning før du tenker på å tjene ham. Det er i samfunnet med ham du får det du trenger til tjenesten, se Joh 3,27 og 15,5.

Jesus bruker både menn og kvinner

Lukas er opptatt av kvinneperspektivet i sitt evangelium. Det er tydelig i barndomsfortellingene, der Elisabet og Maria har fremtredende roller, Luk 1–2. Men det kommer også til uttrykk her. En rekke kvinner fulgte Jesus og hjalp ham og disiplene med det de eide, 8,3. Det gir oss svar på hvordan Jesus og disiplene fikk det de trengte mens de gikk omkring.

Gud kaller alle som følger Jesus, til tjeneste, både menn og kvinner. Nådegaver gis ikke bare til menn. «Til hver enkelt av oss er nåden gitt, alt etter som Kristi gave blir tilmålt», Ef 4,7. Paulus forutsetter at også kvinner kan profetere og be i forsamlingen, 1 Kor 11,5. I lys av det han sier om profetisk gave i 1 Kor 14,1–3, er det interessant. Og i Apostlenes gjerninger nevner Lukas kvinner som åpenbart har hatt en viktig funksjon i menighetene, 16,14–15; 18,26.

Gi kvinnene rom

Altfor ofte i kirkens historie ble kvinner oversett eller tilsidesatt. Mange kvinner i den eldre generasjon har vokst opp under janteloven. De trenger å høre at de er verdifulle, og at Gud har gitt også dem nådegaver til å tjene med. Ingen er overflødige når det gjelder å bygge Guds menighet. Med alt det kvinner har av utrustning,

evner, krefter og eiendom, skal de få lov å tjene Jesus, slik disse kvinnene som er nevnt i teksten, gjorde.

Har de nådegaver til å lede, forkynne og undervise, er det viktig å legge til rette for at de kan få utfolde disse gavene. Det kan ikke være slik at kjøkkenet er det eneste stedet gavene deres kan utfoldes. Tilsvarende er det viktig at alle menn får lov å tjene med sine gaver, gjerne på kjøkkenet om det er det de har gaver til.

TIL SAMTALE OG REFLEKSJON

- Hvordan legge til rette for at alle nådegaver i forsamlingen kommer i funksjon?
- Mange sliter med liten selvtillit, både menn og kvinner. Hvordan kan vi som fellesskap styrke selvtilliten hos hverandre?
- Det er interessant at Paulus forutsetter at kvinner ber og profeterer. Hvordan skal vi da oppfatte det han sier om at kvinnene skal tie i forsamlingen? 1 Kor 14,34.
- Ifølge Ef 4,7 har alle troende fått nådegave. Samtal om hvilke nådegaver dere har.
- I dag synes det ofte å være mennene som sliter med selvforståelsen. Hva kan vi gjøre for å få balanse mellom menn og kvinner i fellesskapet?

DAGENS BØNN

Herre, gi hva du befaler, og befal så hva du vil! Gjennom himlens gullportaler hører vi din stemme mild: Gå, du er mitt sendebud, gå, forlik din bror med Gud! Hvor din veg seg så må vende, jeg er med til verdens ende.

Herre, gi hva du befaler, og befal så hva du vil! Blir det korsets bitre kvaler, blir det offerbålet ild, Når kun du vil kraft oss gi, blir vår sjel dog evig fri Og vi kaster våre kroner ned for deg med lovsangstoner.

(Ole Bergesen Meyer 1930)